

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Janusz Niczyporuk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa W. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 14 czerwca 2023 r.

skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 9 kwietnia 2021 r., sygn. VII AGa 854/19,

**uchyla w całości zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania,
pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej również: „Prezes URE”
lub „pozwany”) decyzją z 29 czerwca 2017 r., znak: DRE-[...], na podstawie art.
56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a w zw. z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10
kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 716 – w

ówczesnym brzmieniu, dalej: „prawo energetyczne”) w zw. z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz.U. 2007, nr 133, poz. 924, dalej: „rozporządzenie w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej”) oraz na podstawie art. 104 k.p.a. w zw. z art. 30 ust. 1 prawa energetycznego, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej orzekł, że:

1. E. sp. z o.o. (dawniej: „R. sp. z o.o.”) z siedzibą w K. w dniach od 10 do 12 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w K. przy ul. [...], naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 prawa energetycznego, co podlegało karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy;
2. za działanie wymienione w punkcie 1 wymierzył E. sp. z o.o. (dawniej: R. sp. z o.o.) z siedzibą w K. karę pieniężną w kwocie 157 614 zł.

E. sp. z o.o. z siedzibą w K. (obecnie: W. sp. z o.o. z siedzibą w K., dalej również: „powód”) wniósł odwołanie do decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 29 czerwca 2017 r., znak: DRE-[...] zaskarżając ją w całości.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów po rozpoznaniu odwołania powoda od decyzji Prezesa URE z 29 czerwca 2017 r. znak DRE-[...], wyrokiem z 17 września 2019 r., VII AmE 264/17:

1. zmienił zaskarżoną decyzję w pkt 1 w ten sposób, że orzekł, że W. sp. z o.o. z siedzibą w K. (poprzednio: L. sp. z o.o., dawniej: R. sp. z o.o.) 12 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w K. przy ul. [...], naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 prawa energetycznego, co podlegało karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy;
2. zmienił zaskarżoną decyzję w pkt 2 w ten sposób, że obniżył wysokość kary pieniężnej nałożonej na W. sp. z o.o. z siedzibą w K. (poprzednio: L. Sp. z o.o., dawniej: R. Sp. z o.o. z siedzibą w K.) do kwoty 52 538 zł;
3. oddalił odwołanie w pozostałym zakresie;
4. zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu.

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 19 września 2017 r., VII AmE 264/17 zapadł z po ustaleniu następującego stanu faktycznego sprawy.

Powód będący przedsiębiorcą wykonującym działalność gospodarczą w zakresie wydawania książek, wykazów list adresowych i telefonicznych, gazet, czasopism oraz pozostałych periodyków, jak również drukowania gazet i działalności introligatorskiej i usługowej związanej z przygotowaniem do druku zawarł z T. S.A. z siedzibą w K. (dalej: „T.”) umowę z [...] r. o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Nr [...] do obiektu drukarni, usytuowanego w K. przy ul. [...]. Obiekt zakwalifikowano do III grupy przyłączeniowej (moc przyłączeniową dla trzech przyłączy ustalono na 6000 kW). T. pismem z 31 lipca 2014 r. wysłał do powoda plan wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej obowiązujący w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. Następnie P. S.A. z siedzibą w K. pełniące funkcję O. (dalej: „O.”), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych (poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych), spowodowanych sytuacją pogodową i hydrologiczną stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d prawa energetycznego. Ograniczenia zostały wprowadzone na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 prawa energetycznego na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW (dalej: „rozporządzenie z 11 sierpnia 2015 r.”) i obowiązywały w okresie od 10 sierpnia 2015 r. od godziny 10.00 do 11 sierpnia do godziny 24:00. Ze stanu faktycznego sprawy wynikało, że powód nie dostosował się do ograniczeń (co było również poza sporem), w konsekwencji Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów odniósł się do wysokości nałożonej na powoda kary pieniężnej. W tym zakresie Sąd ten orzekł, że zaskarżona decyzja Prezesa URE została prawidłowo oparta na podstawie art. 11 prawa energetycznego, ponieważ powodowi prawidłowo zarzucono niezastosowanie się do wprowadzonych ograniczeń. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdził dodatkowo, że nawet niewielkie, pojedyncze przekroczenia

obowiązujących wówczas wartości poboru energii miały ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa systemu energetycznego państwa, ponieważ ich suma stwarzała realne niebezpieczeństwo dla krajowej sieci elektroenergetycznej. Zdaniem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, powód nie przedstawił okoliczności, które podważałyby wymiar nałożonej na niego kary pieniężnej za wskazany czyn, dlatego też Sąd ten przyjął, że utrzymana powinna być kara w wysokości 52 538 zł (stanowiąca 1/3 wysokości kary wymierzonej w zaskarżonej decyzji). W opinii Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszystkie wymienione w art. 56 ust. 3 i ust. 6 prawa energetycznego kryteria zostały ocenione przez Prezesa URE prawidłowo. Prezes URE prawidłowo też uwzględnił okoliczność łagodzącą, polegającą na podjęciu przez powoda działania skutkującego zastosowaniem się do ograniczeń w części czasu ich trwania. Odnośnie do stopnia szkodliwości czynu, Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów podzielił stanowisko Prezesa URE, stwierdzając, że jest on znaczny z uwagi na to, że ograniczenia w poborze mocy zostały wprowadzone w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju, a ich nieprzestrzeganie mogło prowadzić do poważnych skutków dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ograniczenia zostały wprowadzone w związku z wyjątkowo wysokimi temperaturami oraz obniżeniem stanu wód w zbiornikach wodnych i rzekach. Takie okoliczności oznaczały, że nawet niewielkie przekroczenia poboru mocy mogły wywołać *blackout*. Natomiast powód jako profesjonalista powinien stosować reguły staranności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości oraz zdolności przewidywania. Powinien nadto wykazywać znajomość obowiązujących przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z wykonywanej przez niego działalności gospodarczej. Tym samym, podejmując decyzję o przekroczeniu dopuszczalnego poboru mocy powinien liczyć się z koniecznością zapłaty kary określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a prawa energetycznego.

Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpoznając apelację powoda oraz Prezesa URE wyrokiem z 9 kwietnia 2021 r., VII AGa 854/19 uchylił w całości zaskarżoną decyzję z 29 czerwca 2017 r., znak: DRE-[...], oddalił apelację pozwanego oraz zasądził od

niego na rzecz powoda koszty postępowania apelacyjnego według norm prawem przewidzianych.

Sąd Apelacyjny w Warszawie uzasadniając wyrok z 9 kwietnia 2021 r., VII AGa 854/19 stwierdził, że nie znalazł argumentów, które pozwalałyby na przyjęcie, że niezastosowanie się przez odbiorców do ograniczeń w poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez O. na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 prawa energetycznego podlegało sankcji określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy, co należało traktować na równi z niezastosowaniem się do ograniczeń wprowadzonych rozporządzeniem z 11 sierpnia 2015 r., wydanym na podstawie art. 11 ust. 7 prawa energetycznego. Sąd Apelacyjny w Warszawie uznał następnie, że powód w pełni zasadnie powołał zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów § 5 pkt 1 oraz § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej. W okolicznościach analizowanej sprawy wykorzystywany przez powoda obiekt do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym, należy do kręgu podmiotów, które w myśl § 6 ust. 1 powołanego rozporządzenia podlegają ochronie przed ograniczeniami w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Tym samym nie jest on objęty dyspozycją § 5 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej. W konsekwencji powyższego dokonana przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów interpretacja § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej była błędna i bezzasadnie ograniczająca dyspozycję powołanej regulacji prawnej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie, zlokalizowany w K. przy ul. [...] obiekt, służący do świadczenia usług drukarskich służył do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym w rozumieniu § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej. Sąd Apelacyjny w Warszawie przeszedł następnie do rozważań związanych z ustalaniem planu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującego w okresie do 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie wyjaśnił, że w myśl § 8 rozporządzenia w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej operatorzy opracowują plany wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej

z uwzględnieniem zasad określonych w art. 11 ust. 3 prawa energetycznego, które określają wielkości maksymalnego poboru energii dla poszczególnych odbiorców. Plany poza tym, że podlegają corocznej aktualizacji w terminie do 31 sierpnia uzgadniane są z Prezesem URE oraz właściwym Operatorem Systemu Przesyłowego Elektroenergetycznego. Operatorzy systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych, operatorzy systemów połączonych elektroenergetycznych i odbiorcy przyłączeni do sieci przesyłowej elektroenergetycznej, na wniosek operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego, przekazują dane dotyczące mocy umownej określonej w umowach z odbiorcami przyłączonymi do sieci przesyłowej elektroenergetycznej lub sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej oraz inne niezbędne dane służące do opracowania planów ograniczeń. Chodzi w szczególności o dane dotyczące skutków wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz przewidywanej liczby odbiorców, których dotyczą ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Sąd Apelacyjny w Warszawie stwierdził w świetle powyższego, że z uwagi na to, że za opracowanie planu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz jego aktualizację odpowiedzialny jest O. oraz przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność w zakresie zaopatrzenia w ciepło, na tych podmiotach jako adresatach przepisów regulujących tryb jego sporządzania spoczywa obowiązek uwzględnienia wymogów określonych § 3 ust. 4 oraz § 6 rozporządzenia w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej. Dodatkowo Sąd Apelacyjny w Warszawie uwzględnił, że T. zobowiązał się do opracowania i aktualizacji planu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, co oznacza, że powód z uwagi na treść przepisu § 6 rozporządzenia podlegał ochronie. Sąd Apelacyjny w Warszawie stwierdził nadto, że niezależnie od powyższego, przepisy prawa energetycznego oraz rozporządzenia nie nakładają dodatkowych warunków, aby uzyskać ochronę. W szczególności, żaden z przepisów nie przewiduje obowiązku zgłoszenia na etapie sporządzania planu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej informacji czy obiekt, którego dotyczy wniosek jest zaliczany do określonego w § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej kręgu podmiotów objętych ochroną. Tym samym w ocenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie, na O. spoczywa obowiązek

dochowania należytej staranności, w tym także wprowadzenia skutecznej procedury ustalania faktycznego statusu odbiorców, celem sporządzenia planu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, zgodnych z wymogami określonymi w rozporządzeniu. Konkludując, Sąd Apelacyjny w Warszawie stwierdził, że konieczność współpracy odbiorcy energii z O. na etapie opracowania planu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej nie miała miejsca z uwagi na naruszenie przez Prezesa URE nałożonej przez art. 355 k.c. staranności. Dlatego też Sąd Apelacyjny w Warszawie orzekł jak w sentencji zaskarżonego wyroku.

Prezes URE skargą kasacyjną z 1 września 2021 r., na podstawie art. 479⁵⁶ k.p.c. zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 kwietnia 2021 r., VII AGa 854/19. Prezes URE na podstawie art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. zarzucił wyrokowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. § 6 ust. 1 pkt 2 w związku § 5 pkt 1 rozporządzenie w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej, poprzez błędną wykładnię polegającą na nieuprawnionym przyjęciu, że obiekt jest wykorzystywany do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym mimo, iż fakt ten nie został zgłoszony przez powoda w momencie zawierania umowy, jak również na etapie ustalania planu ograniczeń, o którym mowa w § 8 ust. 1 powołanego rozporządzenia, (co było zarówno jego uprawnieniem, jak i obowiązkiem). To w ocenie pozwanego skutkowało błędnym przyjęciem, że powód podlegał wyłączeniu z obowiązku stosowania się do ograniczeń w poborze energii elektrycznej, o których mowa w art. 11 c oraz 11 d objętych sankcją, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 3a prawa energetycznego;
2. § 8 ust. 3 pkt 1 w zw. z § 2 rozporządzenie w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej, poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że Prezes URE uzgadnia plany ograniczeń opracowane przez O.1 (dalej: „O.1”) oraz niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że pozwany oraz właściwy O.1 zaakceptowali okoliczność wyłączenia powoda spod obowiązku stosowania się do ograniczeń w poborze energii elektrycznej w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r.

Prezes URE wniósł o zmianę lub o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 kwietnia 2021 r., VII AGa 854/19, poprzez zmianę

wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 19 września 2017 r., XVII AmE 185/17 oraz oddalenie odwołania, względnie uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 kwietnia 2021 r., VII AGa 854/19 i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznanie podniesionych przez pozwanego zarzutów wymaga w pierwszej kolejności zwrócenia uwagi na następujące kwestie.

Powód [...]r. zawarł umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Nr [...]. Umowa została zawarta na czas nieokreślony dla obiektu drukarni usytuowanego w K. przy ul. [...]. Obiekt powoda zakwalifikowano do III grupy przyłączeniowej z mocą przyłączeniową dla trzech przyłączy łącznie ustaloną na 6000 kW. Z akt sprawy wynika, że zgodnie z § 3 ust. 7 wskazanej umowy wnikało, że w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej odbiorca (powód) zobowiązany będzie do ograniczenia poboru mocy zgodnie z planem wprowadzania ograniczeń. W przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej minimalna moc wymagana dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia wynosiła wówczas 130 kW.

W kontekście powyższego powód zobowiązał się do uwzględnienia ograniczenia przy tworzeniu planu wprowadzania ograniczeń w dostępie i poborze energii elektrycznej zgodnie z § 3 ust. 8 do 10 umowy z [...] r. o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej. Zmiana minimalnej mocy wymaganej dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz dopuszczalnego maksymalnego ograniczenia w wyniku aktualizacji wskazanego planu nie wymagała natomiast aneksu do umowy, ponieważ zgodnie z jej postanowieniami na powodzie ciążył obowiązek pisemnego powiadomienia o wielkości danych przyjętych w aktualizacji planu wprowadzania ograniczeń w dostępie i poborze energii elektrycznej (k. 79-92 akt administracyjnych).

Odnosząc się do powyższego Sąd Najwyższy stwierdza, że zgodnie z art. 11 ust. 1 prawa energetycznego, w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa

energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo-energetycznym, bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, bezpieczeństwa osób, wystąpienia znacznych strat materialnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła. Zgodnie z art. 11 ust. 6 prawa energetycznego, Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń, biorąc pod uwagę znaczenie odbiorców dla gospodarki i funkcjonowania państwa, w szczególności zadania wykonywane przez tych odbiorców. Natomiast zgodnie z art. 11 ust. 7 powołanej ustawy Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń. Dalej wskazać należy, iż zgodnie z art. 11c ust. 2 pkt 2 prawa energetycznego, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 prawa energetycznego, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin. W dalszej kolejności ustawodawca przewidział, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia (art. 11d ust. 3 prawa energetycznego). Należy przy tym wskazać, iż art. 11c oraz art. 11d prawa energetycznego jest wynikiem implementacji postanowień dyrektywy 2005/89 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. dotyczącej działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych.

Przyczyną przywołania powyższych przepisów jest zatem dalsze doprecyzowanie działań jakie powinien podjąć O. w związku z zaistnieniem

(powstaniem i występowaniem) zagrożenia bezpieczeństwa dostawy energii elektrycznej, zaś jednym z nich jest wprowadzenie przedmiotowych ograniczeń, do których powód powinien był się zastosować. Okoliczność, iż doprecyzowanie okresu na jaki O. może wprowadzić przedmiotowe ograniczenia, o którym mowa w treści art. 11c ust. 2 pkt 2 prawa energetycznego, nie oznacza, iż nie zostały one wprowadzone na podstawie art. 11d ust. 3 prawa energetycznego. Treść przedmiotowych regulacji prawnych tj. art. 11c ust. 2 pkt 2 i art. 11d ust. 3 prawa energetycznego pozostaje w ścisłym związku, albowiem dopiero łącznie określają podstawę do wprowadzenia ograniczenia przez O. w okresie występowania zagrożenia. Niewątpliwie fakt „występowania zagrożenia” wynika tutaj wprost z treści komunikatu O., w którym stwierdził „wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej”. W świetle powyższego O. posiada kompetencje do wprowadzenia przedmiotowych ograniczeń w poborze energii w myśl art. 11d ust. 3, zaś okres i zakres terytorialny ich obowiązywania, na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 powołanej ustawy wprowadzono od godziny 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. z informacją o zgłoszonej konieczności wprowadzenia dalszych ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7 prawa energetycznego, na mocy rozporządzenia z 11 sierpnia 2015 r.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd Najwyższy stwierdza, że powód jako odbiorca energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW był objęty planem ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, którego szczegółowa procedura wprowadzania została uregulowana w rozporządzeniu w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej. Rozpoznanie niniejszej sprawy wymaga przywołania tych jego przepisów, które określają obowiązek dostosowania się do planów ograniczeń w poborze energii elektrycznej lub dostarczaniu ciepła, granice ich wprowadzania oraz grupy odbiorców, którzy ze względu na wielkość określonej w umowach mocy umownej oraz jej przeznaczenia podlegają ochronie.

Zgodnie z § 8 ust. 1 rozporządzenia operatorzy opracowują plany wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w których określone są wielkości maksymalnego poboru energii elektrycznej dla poszczególnych odbiorców i stopni zasilania. Plany ograniczeń podlegają corocznej aktualizacji w terminie do dnia 31 sierpnia (§ 8 ust. 2 rozporządzenia). Zgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia plany wprowadzenia ograniczeń opracowane

przez O.1 podlegają uzgodnieniu z operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego, który opracowuje plan wprowadzania ograniczeń i przedstawia Prezesowi URE do uzgodnienia. Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej były więc wprowadzane na podstawie planu wprowadzania ograniczeń, uzgodnionego z Prezesem URE i planów wprowadzania ograniczeń opracowanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych (§ 8 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia). Natomiast w § 6 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej ustawodawca wymienił odbiorców, którzy ze względu na wielkość określonej w umowach mocy umownej oraz przeznaczenie podlegają ochronie przed ograniczeniami. Zgodnie z jego § 6 ust. 1 pkt 2 ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami podlegają obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu ogólnokrajowym.

Sąd Najwyższy stwierdza w świetle powyższego, że bezsporne jest, że powód nie dostosował się do ograniczeń w poborze energii elektrycznej w okresie dwóch dni ich obowiązywania, tj. 11 i 12 sierpnia 2015 r. Z akt sprawy wynika też, że obiektem wykorzystywanym przez powoda do prowadzonej przez niego działalności gospodarczej była drukarnia służąca do drukowania środków masowego przekazu w rozumieniu § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej. W obiekcie drukowane były tytuły mające zasięg ogólnokrajowy [...] (k. 41-42 akt administracyjnych). Biorąc jednak pod uwagę treść § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie ograniczeń w poborze energii elektrycznej, fakt ten nie ma jednak istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Ochrona przed ograniczeniami w poborze energii na podstawie przywołanego przepisu nie jest bowiem udzielania z mocy prawa. Objęcie ochroną przedsiębiorcy energetycznego należy bowiem rozważyć na etapie tworzenia planów ograniczeń. Dodatkowo należy tutaj podkreślić, że umowa z [...] r. o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej nakładała na powoda dodatkowy obowiązek pisemnego powiadomienia o wielkości danych przyjętych w aktualizacji planu wprowadzania ograniczeń w dostępie i poborze energii elektrycznej (§ 3 ust. 8 do 10 umowy – k. 79-92 akt administracyjnych). Tym samym, na powodzie jako przedsiębiorcy ciążył dodatkowy obowiązek wynikający z art. 355 § 2 k.c. polegający na konieczności dołożenia należytej staranności w celu zweryfikowania ustalonej dla niego minimalnej mocy

zasilania, będącej mocą bezpieczną, najpóźniej na etapie przedłożenia mu planu wprowadzania ograniczeń. Milcząca akceptacja planu bez zastrzeżenia, że w budynku znajduje się obiekt chroniony przed ograniczeniami z jednej strony stanowiła zatem – zdaniem Sądu Najwyższego – niedochowanie przez powoda wspomnianej należytej staranności w prowadzeniu swoich spraw, a z drugiej spowodowała, że nie miał podstaw do wyłączenia obiektu spod działania planu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii. Dodać bowiem należy, że w realiach rozpoznawanej sprawy nawet niska wartość przekroczenia miała istotny wpływ na bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego oraz bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej. Niewielkie przekroczenia nie nastąpiły bowiem w normalnym, prawidłowym okresie funkcjonowania krajowego systemu elektroenergetycznego, ale w okresie, gdy ze względu na warunki zewnętrzne (niski stan wód i upały) bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej było zagrożone. Dlatego też powód w takiej sytuacji powinien ze szczególną dbałością stosować się do dyspozycji O., gdyż w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. to nie kilku odbiorców, ale suma niewielkich przekroczeń u wielu odbiorców, których obowiązywały wprowadzone ograniczenia, realnie zagroziła bezpieczeństwu krajowego systemu elektroenergetycznego.

Sąd Najwyższy stwierdza w świetle powyższego, że skarga kasacyjna zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie nie jest prawidłowy i nie ma poparcia w przepisach prawa, a podnoszone przez pozwanego zarzuty są trafne, dlatego też skutkują uchyleniem wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 kwietnia 2021 r., VII AGa 854/19 i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku. O pozostawieniu Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c.

[D.Z.]

[Ł.n]

